

REYNAERTKRONIEK 2014

RIK VAN DAELE

28 01 14

FC Bergman publiceerde naar aanleiding van *Van den vos* een unieke meer-talige publicatie. Fotograaf Maarten vanden Abeele volgde het creatieproces op de voet en fotografeerde tot en met de première-avond in de Antwerpse Bourlaschouwburg, wat resulteerde in een eigenzinnig fotodocument. In het boek werd een tekstfragment van Josse de Pauw opgenomen. De publicatie bevatte ook een link naar een soundscape die het creatieproces van de muziek weergeeft. Het fotoboek had als bedoeling de aparte kijk van een autonoom kunstenaar op een werkproces vast te leggen. Het voegde een artistiek spoor toe aan een uniek samenwerkingsproject en kondigde zich aan als een fijne materiële herinnering voor toeschouwers en als een hebbing voor reynaer-dofielen.

31 01 14

De leerlingen van de Gemeentelijke Basisschool De Lindenlaan in Beveren werden in het kader van het Beverse voorzitterschap van het Intergemeentelijk project Het land van Reynaert door cultuurbeleidscoördinator Hilde Reyniers ingewijd in de reynaerdie. De resultaten werden voorgesteld op een fraaie tentoonstelling. Dezelfde namiddag organiseerden de senioren van de OKRA-Academie een lezing rond de sluwe vos in cultuurcentrum Ter Vesten. Heemkundige Bert Vervae sprak er over 'De streken van Reynaert in onze streek'.

Voordien, op zondag 26 januari, stond dichter en performer Norbert de Beule, die in de Gedichtenweek 2014 genomineerd was voor de Herman De Coninckprijs, in de Beverse bibliotheek op het podium met *FOXfarm*, een voorstelling waarbij hij eigen vossenpoëzie bracht met knappe muzikale arrangementen en illustraties van Jelle Mijs. Ook Charlie May was met zijn Engelse vossenrap te gast in Ter Vesten. De Beverse bibliotheek bracht in de loop van het voorzittersjaar maandelijks een kaart met illustraties van Ilse Praet uit (zie elders in dit jaarboek). Elke kaart is voorzien van een andere illustratie, gekoppeld aan een aantal verzen uit het Comburgse handschrift.

18 02 14

De vos is bezig aan een opmars in Brussel. Het Radio 1-programma *De bende van Einstein* ging op onderzoek en bezocht enkele plaatsen waar vossenspotters kans hebben om Reynaert in de late avond te ontmoeten. Bendelid Karen Vandermeulen ging met vossenliefhebber Mathias Engelbeen op zoektocht naar de stadsvos. Zie <http://www.radio1.be/programmas/de-bende-van-einstein/vossen-spotten-brussel-de-locaties?print>.

25 02 14

Het Reynaertgenootschap en de heemkundige kring d'EUZIE organiseerden in Stekene de 22ste Herman Heyselzing. In het kader van de Grootte Oorlog hield emeritus professor Alex Vanneste (Universiteit Antwerpen) een lezing over 'De elektrische draadversperring tussen België en Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog'. De 180 aanwezigen luisterden tevens naar gedichten van de War Poets, voorgelezen door Marcel Ryssen.

21 03 14

Het Centre d'Études Médiévales et Post-Médiévales (CEMEP) van de Université de Lausanne bood in 2014 een gespecialiseerd interdisciplinair programma 'Moyen Age' aan over de moderne, populaire receptie van de middeleeuwen. Op de studiedag waren Baudouin van den Abeele (Université Catholique de Louvain) met een voordracht over 'La fauconnerie: une pratique médiévale et sa renaissance moderne' en Rik van Daele (Reynaertgenootschap) met een lezing over 'Le Renart médiéval en Flandre contemporaine' te gast. De organisatie was in handen van de professoren Alain Corbellari en Alexander Schwarz.

13 04 14

Terwijl de theatervoorstelling *Van den vos* door FC Bergman / Het Toneelhuis afscheid van Vlaanderen nam en verder Europees bleef toeren, volgden in het zog van deze voorstelling enkele interessante amateurtheaterproducties. Dramaturg Erwin Jans van het Toneelhuis begeleidde met zijn collega's een aantal gezelschappen dat met de *Reynaert* aan de slag ging. Veertien amateurgezelschappen werkten een seizoen lang aan hun versie van *Hamlet* (Shakespeare), *Macbeth* (Shakespeare), *De verwondering* (Claus) en *Van den vos Reynaerde* in het kader van *amateurTONEELhuis*, een samenwerking tussen Toneelhuis en OPENDOEK. Twee gezelschappen die een Reynaertstuk hadden gekozen, werden geselecteerd om die voorstelling in de Antwerpse Bourla te

spelen. VOS van ‘Tist!, een rauwe, beeldende en muzikale ‘vosbewerking’ werd op 13 april geprogrammeerd en Theater Milla speelde op 16 april *Reynaert*, bewegingstheater, met als originele invalshoek een vossin die Nobel verleidt.

23 04 14

In de Blauwe Zaal van het Liberaal Archief in Gent vond de vernissage plaats van de tentoonstelling *Reinaert de vos. De boekencollectie van Philippe Proost in de kijker*. Philippe Proost is al decennialang een gepassioneerd verzamelaar van alles wat met Reynaert te maken heeft. Zijn collectie telt een 600-tal boeken, waarvan een boeiende selectie te zien was. Het oudste werk is Engelstalig: een *History of Reynard the Fox*, verkocht door Edward Brewster in zijn boekhandel in de schaduw van St Paul’s Cathedral in Londen in 1701. Daarnaast geeft de verzameling een mooi overzicht van vele schrijvers die zich op het verhaal hebben toegelegd (Goethe, Jan Frans Willems, Julius de Geyter, Stijn Streuvels ...). Veel aandacht ging uit naar de illustraties in diverse drukken, zoals de etsen van Wilhelm von Kaulbach en de tekeningen van Gustave van de Woestijne. In de collectie Proost kwam het vossenverhaal ook terug in de vorm van kinderboeken en stripverhalen, en ook in affiches, film- en muziekkuitvoeringen. De expo liep tot 11 juli 2014.

25 04 14

Het Instituut voor de studie van de Letterkunde in de Nederlanden (UAntwerpen), het Reynaertgenootschap, de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, het Koninklijk Conservatorium Antwerpen (Artesis Plantijn Hogeschool) en het Liberaal Archief organiseerden in de imposante Nottebohmzaal van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience in Antwerpen een studiedag over het Reynaertverhaal. Het thema was ‘Reynaert sinds de middeleeuwen’, wat vertaald werd als ‘De metamorfosen van een gemene vos’. Jef Janssens behandelde de *Reynaert* en *Floris ende Blancefloer*, Adelheid Ceulemans de Reynaertopera van August de Boeck, Yves T’Sjoen en Els Van Damme *Reineke/Heineke Vos* van Richard Minne, Lianne Vroomen de graphic novel van Marc Legendre en René Broens, Kris Humbeek *Wapenbroeders* van L.P. Boon en Rik van Daele *Van den vos* van FC Bergman. De studiedag werd besloten door pianiste Hannah Aelvoet en tenor Mathis van Cleynenbreugel, beiden studenten aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen. Zij brachten werk van onder anderen August de Boeck. De lezingen werden gepubliceerd in *Tiecelijn 27*.

25 04 14

Naar aanleiding van de Erfgoeddag 2014 vond in het Beverse kasteel Cortewalle de vernissage plaats van de tentoonstelling *Reynaerd die mordadighe dief. Rechtspraak, misdaad en straf in het land van Beveren (15de tot 18de eeuw)*: 'over het deviante en criminele gedrag van onze voorouders [...], een intrigerende tijdspiegel van een sterk gepolariseerde samenleving'. Tijdens de opening sprak Paul Verhuyck over François Villon. De uitstekende catalogus, samengesteld door Bert Verwerft, is te vinden op http://tervesten.beveren.be/file_uploads/18944.pdf.

Andere exposities in de foyer van cultuurcentrum Ter Vesten tijdens het rijke Reynaertjaar waren een terugblik op het musicalspektakel *Reynaert, de Vosical* uit 2002 met foto's van Gerry Smet en illustraties van Wim van Remortel, en *Erasmus Quellijn de Jongere. Reinaerdiana, Seger van Dort en zijne Reinaert-bewerking* (8 maart tot 4 mei).

07 06 14

In een samenwerking met ODiCe (Oost-Vlaams Diversiteitscentrum), Inburgering Oost-Vlaanderen, Babelonië, Samenlevingsopbouw, Integratiedienst Lokeren en ABVV (socialistische vakbond) senioren organiseerde de Erfgoedcel Waasland in de tuin van MPI (Medisch Pedagogisch Instituut) Emiliani in Lokeren een 'Ontbijt met een verhaal'. Dit maandelijks initiatief brengt interculturele ontmoetingen en erfgoed samen met (volks)verhalen als kapstok. De organisatoren brengen op deze manier mensen met elkaar in contact om ze ideeën te laten uitwisselen over gemeenschappelijkheden in plaats van over verschillen. Rik van Daele vertelde over de vos Reynaert, Joan Leeflang over Anansi de Spin en Selda Bicer over Nasreddin Hodja.

09 06 14

Op pinkstermaandag was het Reynaertgenootschap medeorganisator van een literaire bustocht in 'het land van Reynaert de vos en koning Nobel'. Landschap en literatuur stonden centraal. De rit bracht de deelnemers eerst naar Kallo met een bezoek aan Fort Liefkenshoek. Daarna doorsneden ze het havengebied om via Doel en de polders naar Kieldrecht te rijden. In ontmoetingscentrum Ermenrike konden ze genieten van een speelse Reynaertvoorstelling door Figurentheater Vlinders & Co. Ze bezochten er ook een Reynaertbank van Kris de Roover en een Reynaert- en Uilenspiegelbeeld van Chris Ferket.

15 06 14

Dierenvriend en acteur Pol Goossen, al meer dan negentien jaar Frank Bommans in de VRT-soap *Thuis*, heeft in maart 2014 de *Reynaert* als luisterboek ingelezen, met een totale duur van 180 minuten. Het kleinood werd met de medewerking van het Reynaertgenootschap uitgegeven in de *HKM Literatuurreeks* in een productie van Hans Kusters. Lies van Gasse leverde de cover. De voorgelezen tekst was van Walter Verniers. In de digifile werd een tweede druk opgenomen van *Van den vos Reynaerde naar het Comburgse handschrift vertaald door Walter Verniers* (de eerste druk verscheen in 2012 naar aanleiding van 25 jaar Reynaertgenootschap). Het nieuwe luisterboek werd voorgesteld in cultuurcentrum Ter Vesten in Beveren.

15 06 14

Reynaert de vos, beeldend verteld in ex libris liep in de bibliotheek van Beveren tot 15 september. Op de expositie waren 54 ex librisen met scènes uit het Reynaertverhaal te zien. De prenten waren vooral etsen in kleur, litho's en houtgravures uit de privécollectie van Willy Feliërs, die al 35 jaar ex librisen verzamelt, voornamelijk met een literair thema.

17 09 14

Nabij de Waaslandhaven, langs de E34 in Vrasene namen Fortech en Wase Wind het wind(molen)park Duikeldam in gebruik. De werfbezoeken en het openingsfeest van Duikeldam waren erg succesvol. De turbines dragen de namen Reinaert, Hermeline, Nobel en Isegrim. Deze naamgeving toonde opnieuw Reynaerts populariteit in het Waasland aan.

11 10 14

In Grafisch Atelier Daglicht, een werkplaats waar professionele kunstenaars hun grafisch werk zelfstandig kunnen verwezenlijken, in het Meulenstein Art Center (MAC) op de campus van de Technische Universiteit Eindhoven, toonde Theo van de Goor zijn *Etsenboeken 1998-2014*. Van de Goor heeft een voorliefde voor de figuren van Reynaert de vos en Tijn Uilenpiegel. De expositie werd verlengd tot 22 november. Tijdens de expositie werd een preview van de documentaire *Theo, the Devil and the Fox* getoond, een sfeerimpressie van de uiteindelijke documentaire die door Jeroen Schellekens gemaakt werd naar aanleiding van Van de Goors zestigste verjaardag op 2 juli 2014.

19 10 14

De Koninklijke Socialistische Harmonie De Toekomst voerde in de Stadschouwburg van Sint-Niklaas *About Reynaert the fox* van Kevin Houben uit. Een eerdere uitvoering dit werk (tijdens het Lenteconcert op 24 mei 2014 van Harmonieorkest De Pinte onder leiding van Dimitri Bracke) is te vinden op <https://www.youtube.com/watch?v=DBVprVNBv3U>.

07 12 14

In Sint-Niklaas werd jaarboek 7 van het Reynaertgenootschap voorgesteld. Jack van Peer, voorzitter van de cultuurraad van Sint-Niklaas en van de ex-librisvereniging Graphia, grafiekspecialist en Tiecelijnauteur, leidde in. Dichter Norbert de Beule en muzikant Stan de Boitselier brachten het poëtische programma *FOXfarm*.

Tiecelijn 27 opende met de zes bijdragen van het colloquium 'Metamorfosen van een gemene vos'. De bijdragen van Paul Wackers (over moderne kinderbewerkingen van Reynaerts historie), Bjorn Schrijen (over moderne Reynaertmuziekbewerkingen) en Michaël Brijs (over *Malpertuis* van Jean Ray) sloten naadloos aan bij het thematische gedeelte over de 'metamorfosen'. Van het jaarboek verschenen in juni 2015 recensies in *Wetenschappelijke Tijdingen* (door Stefaan Top, in jaargang 74, nummer 2, p. 181-182) en *Forum*⁺ (door Jan Dewilde, in jaargang 22 nummer 4, p. 43-45).

Deze kroniek, die zich vooral concentreert op manifestaties waarbij het Reynaertgenootschap en haar leden betrokken waren, werd samengesteld op basis van de berichten uit de e-brieven 2014 van het genootschap. Deze e-zines zijn beschikbaar op www.reynaertgenootschap.be/node/182. Daar vindt de lezer nog meer doorklikmogelijkheden naar diverse websites.